

Innspill fremført i møte 18.9.23.

Folldal kommune har med Rondane, Sølnekletten og Knutshø tre villreinområder innenfor sine grenser.

Nasjonalt villreinområde og verneområder dekker 85 % av Folldal Kommunes areal. Dette medfører at Folldal har igjen 15 % av arealet der en skal kunne bygge, bo og drive utvikling. Disse 15 % ligger for det meste i dalbunnen og blir ytterligere begrenset av flomsoner og aktsomhetssoner.

Staten har tatt på seg et internasjonalt ansvar med å ta vare på de gjenlevende villreinstammene, videre legger staten dette ansvaret ned til fylker og kommuner. Til slutt er det den enkelte innbygger som bor i disse områdene som får føringer på hvordan en kan leve og bo. Jeg mener Folldølene har tatt dette ansvaret gjennom generasjoner, og vi fortsatt skal kunne ta dette. Men jeg mener det bør kunne kompenseres på en eller annen måte, at de områdene som tar på seg ansvaret både internasjonalt og nasjonalt bør kunne godtgjøres i en eller annen form.

For å kunne fatte beslutninger om å innføre tiltak, er det viktig med godt kunnskaps- og faktagrunnlag.

Helsetilstanden hos rein vil påvirke både antall levende fødte kalver, kalvevekt og kondisjon for voksne dyr. Tette bestander fører til mere smitte. CWD og skrapesyke utvikler seg langsomt, og det er komplisert å finne smitteveiene. Andre sykdommer som innvollsorm er påvist både hos sau og hos rein. Det er vesentlig at kunnskaps- og faktagrunnlag styrkes på dette området.

For 30 år siden kunne en høre om få personer i Folldal som hadde opplevd å kunne se Jerv. Dette har endret seg gjennom ny bestandsmål, og en opplever at arten er godt etablert. Likeledes er det med rovfugl, men det er kanskje mindre kunnskap om bestanden og hvilke påvirkning denne har på andre arter.

De første reinkalvene kommer til verden på en årstid det ikke finnes nevneverdig med mat for predatorer i fjellet, det er naturlig at de første kalvene er et lett bytte for disse.

Lokalkunnskapen i Folldal, tilsier at predatorer fotfølger simleflokkene i denne tiden. Når en kommer lengre ut i kalvingsperioden har muligens kalvene større mulighet for å kunne slippe unna. Hvor stort tapet er til predatorene er det veldig lite kunnskap om, det bør derfor søkes å få bedre kunnskaps- og faktagrunnlag om dette.

En hypotese er: Det tidlig fødte kalvene beskattes stort av predatorer, mens de seint født beskattes i liten grad. Seint født kalver, gir små kalver til høsten. Små kalver er mindre robuste for å kunne møte en ny vinter. De som overlever vinteren er små ungdyr påfølgende sesong.

Små skrantene dyr blir seint kjønnsmoden, og en kan få sein paring

Godt kunnskaps- og faktagrunnlag skaper godt grunnlag for god forvaltning. Og de riktige tiltakene kan settes inn på riktig sted.

Til arealforvaltning:

Når det gjelder arealforvaltning er det viktig at planmyndigheten sitter i kommunene. Det må fortsatt være kommunene som vedtar sine arealplaner, og det må være de som innvilger, eller ikke innvilger, ferdsel i utmark, eventuelle hytter, veier mm. For å sikre en mer enhetlig forvaltning i randsoner bør kommunene som ligger i ett og samme villreinområde ha forpliktende interkommunalt samarbeid.

Vernet i seg selv er en utfordring, med at dette genererer aktivitet og blir som et yndet mål for blant annet turistnæringen

Når det gjelder ferdsel mener Folldal kommune at det er mulig å sette inn begrensninger for ferdsel i de områdene og til de tidene på året der villreinen er ekstra sårbar. Det gjelder selvsagt i kalvingstiden, men også knyttet til trekk. Også her vil det være av stor betydning at kommunene i samme villreinområdet forholder seg likeartet til slike restriksjoner.

Lokalkunnskap er viktig. Vi opplever at reinen bruker områder ulikt, og at dette går i sykluser. Knutshø villreinområde har store områder som reinen brukte mye på 80 og 90 tallet, men at disse områdene har vært i lite bruk etter dette. En ser nå at områdene brukes mere igjen. Dette er områder som er veldig skjermet for ferdsel og innehar veldig lite veier. Jeg opplever i liten grad at dette nevnes i faktagrunnlag. Tilsvarende vil det muligens være for andre områder.

Folldal er et eksempel på et lokalsamfunn som vil måtte leve i samspill med villreinen. Tiltak som skal bedre villreinens situasjon, vil ofte ha store konsekvenser for øvrig samfunnsutvikling. Folldal sitt forhold til villreinen vil alltid måtte være et kompromiss, mellom på den ene side at bosetningen ligger der den ligger, og på den annen side at menneskelig ferdsel og tiltak innover i fjellet må begrenses. Det er mange, og sammensatte, faktorer som kan utgjøre uheldige påvirkninger for villrein. En må ikke trekke ut enkeltfaktorer uten å se sammenhengen.

Kommunestyrerepresentant for Senterpartiet i Folldal kommune.

Bård Kjøsberg